

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-72079556-610-15514571
Konu : Soru Önergeleri (7/19685- 7/23449)

ACELE
7/19685 GK 55
7/23449 GK 105

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 29.11.2024 tarihli ve 1538626 sayılı yazınız.
b) 14.02.2025 tarihli ve 1583244 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Diyarbakır Milletvekili Sayın Halide TÜRKOĞLU tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/19685 ve 7/23449 Esas Numaralı yazılı soru önergeleriine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/19685 Cevap Metni (4 Sayfa)
2 - 7/23449 Cevap Metni (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 6EC4FE8B-DE64-4599-813F-8A769427D72B

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Aynur İLHAN ÇAK
Sosyal Çalışmacı
Telefon No:(312) 705 73 30

Diyarbakır Milletvekili Sayın **Halide TÜRKOĞLU**'na Ait 7/19685 Esas Numaralı Yazılı
Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımızın tüm çalışmaları, yaşamın tüm alanlarında kadınların konumlarının güçlenmesi; eğitim ve sağlık imkânlarından eşit bir şekilde yararlanmalarının sağlanması; karar alma mekanizmalarına katılımlarının artırılması; medyada eşitlikçi temsilin sağlanması; kadın erkek eşitliğinin ana plan ve politikalara dâhil edilmesi ve kadına yönelik şiddetle mücadele alanında çalışmaların sürdürülmesini desteklemek üzere yürütülmektedir.

Bu çerçevede; Bakanlığımızca son dönemde gerçekleştirilen en önemli çalışmalar; “Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023)” ve “Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028)”dır. Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla istişare edilerek hazırlanan “Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028)” pek çok politikanın dayanağını teşkil eden yol haritası niteliğindedir. Söz konusu belge hazırlanırken sivil toplum kuruluşlarımızdan, üniversitelerimizden, ilgili kurum ve kuruluşlarımızdan destek alınmıştır.

Söz konusu eylem planı kadın erkek fırsat eşitliği ilkesinin uygulamada gerçekleşmesi ve kadınlara karşı ayrımcılık içeren uygulamaların ortadan kaldırılmasını sağlayan politika ve tedbirler geliştirilmesi noktasında önemli bir belgedir.

“Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028)” eylem planının temel politika eksenleri; Eğitim, Sağlık, Ekonomi, Liderlik ve Karar Alma Mekanizmalarına Katılım, Çevre ve İklim Değişikliği olarak planlanmıştır.

Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda yer alan politika eksenleri altında ele alınmak üzere kesişen politika alanları belirlenmiş ve bunlar da “Özel Politika Gerektiren Gruplar” ile “Kesişen Çalışma Alanları” olarak iki alt başlıkta ele alınmıştır. Hem “Özel Politika Gerektiren Gruplar” hem de “Kesişen Çalışma Alanları” Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın genelinde temel amaç, strateji ve faaliyetlerin oluşturulmasında dikkate alınmıştır.

Özel Politika Gerektiren Gruplar

- Kız çocukları,
- Engelli kadınlar,
- Yaşlı kadınlar,
- Kırsal alanda yaşayan kadınlar,
- Geçici koruma(GK)/uluslararası koruma (UK) başvurusu veya statüsü sahibi kadınlar,
- Tutuklu ve hükümlü kadınlar,
- Şiddet mağduru kadınlar,
- Yoksul kadınlar.

Kesişen Çalışma Alanları

- Ailenin güçlenmesi,
- Afet ve acil durumlar,
- Mevzuat değişiklikleri,
- Cinsiyet ayrıştırmalı verilerin mevcudiyeti,
- Kadın erkek eşitliği eğitimleri,
- İzleme değerlendirme ve etki analizi çalışmaları,
- Kadın erkek eşitliğine duyarlı bütçeleme çalışmaları,
- Yerel yönetimlerle iş birliği,

- STK'lar ile iş birliği,
- Üniversiteler ile iş birliği,
- Özel sektör ile iş birliği,
- Erkek çocukları da dâhil kadınların güçlenmesi sürecine erkeklerin katılımı.

2024-2028 yıllarını kapsayan yeni “Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı”, 8 Mart 2024 Dünya Kadınlar Gününde kamuoyuna duyurulmuş olup tüm kamu kurumları, üniversiteler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile eş güdüm içerisinde kararlılıkla uygulanmaktadır.

Öte yandan, 8 Mart kapsamında, Bakanlığımız tarafından, kadının güçlenmesine yönelik politikaların merkezi ve yerel düzeyde, bütüncül bir bakış açısıyla, etkin ve koordineli bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla “Kadının Güçlenmesi Koordinasyon Kurulu” ve “Kadının Güçlenmesi İl Koordinasyon Kurulları” teşkil ettirilmesini konu alan Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 8 Mart 2025 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ülkemizde kadınların işgücü piyasasındaki durumu incelendiğinde TÜİK Temel İşgücü verilerine göre (15+ yaş), 2002 yılında ülkemizde %27,9 olan kadınların işgücüne katılım oranı güncel son veri olan 2024 yılı Ekim ayı itibarıyla %37,8’e, kadın istihdam oranı ise söz konusu dönem için %25,3’den %33,2’e yükselmiştir.

Söz konusu eylem planı kapsamında, kadınların ekonomik güçlenmeleri için değişen işgücü piyasasına tam, eşit ve etkin katılımlarını sağlamak temel amacıyla 4 strateji ve 18 faaliyet yer almaktadır.

Bakanlığımızın öncelikli alanlarından birisi olan kadın istihdamının artırılması amacıyla uygulama düzeyinde Bakanlığımız tarafından kadınların ekonomik güçlenmesi yönelik olarak, “Kadınların Kooperatifler Yoluyla Güçlendirilmesi Projesi”, “Geleceğini Kuran Genç Kadınlar Projesi”, “Türkiye’de Kadın-Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlama ve Bütçeleme Projesi” ve “Türkiye’nin Mühendis Kızları Projesi” yürütülmektedir.

Bu projelerin yanında, kadınların ekonomik ve toplumsal hayata katılımlarının güçlendirilmesi temel amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile “Kadın Girişimciliğinin Geliştirilmesine Yönelik İş Birliği Protokolü” ve “Bilimsel Araştırma-Geliştirme, Yenilik ve Bilimsel Etkinlik İş Birliği Protokolü” imzalanmış olup, “kadingirisimci.gov.tr” internet sitesi erişime açılmıştır.

Kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi amacıyla Ticaret Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı iş birliğinde “Kadın Kooperatiflerinin Güçlendirilmesi İşbirliği Protokolü”, kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi ve kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi amacıyla Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ile “İPARD Programına İlişkin İş Birliği Protokolü”, İŞKUR ile “İş Pozitif Programı İş Birliği Protokolü” ve OSTİM Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü ile “OSTİM İş Birliği Protokolü”, Hepsiburada ile “Türkiye’nin Girişimci Kadınları İş Birliği Protokolü” imzalanmış olup, bu protokoller kapsamında çalışmalar yürütülmektedir.

Eylem Planında kadınların ekonomik konumlarının güçlenmesi, kadın girişimciliğinin desteklenmesi ve iş ve aile yaşamının uzlaştırılması konuları öncelikli politika alanı olarak yerini almıştır. Eylem Planında iş ve aile yaşamının uyumlaştırılmasına ilişkin;

- İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması konusundaki mevzuat düzenlemeleri, kadın erkek eşitliği perspektifiyle yeniden gözden geçirilecek ve gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
- Erken çocukluk dönemi bakım ve eğitim hizmeti veren kurumlar için ortak bir düzenleme yapılacak ve hizmet sunum modelleri çeşitlendirilecektir, faaliyetlerine yer verilmiştir.

Ayrıca, Eylem Planı'nda kayıt dışılığın önlenmesi ilişkin;

- Başta tarım sektörü olmak üzere kadınların kayıt dışı çalışmalarını önleyici ve sosyal güvenlik kapsamına girmelerini kolaylaştırıcı mevzuat düzenlemeleri gerçekleştirilecektir, faaliyetine yer verilmiştir.

Diğer taraftan Bakanlığımızca, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda çeşitli sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bakanlığımızca yürütülen sosyal yardım programları, kadınların yoksulluktan daha fazla etkilendiği ve yoksulluk riski ile daha fazla karşılaştığı gerçeğinden hareketle özellikle düzenli yardım programlarında kadın hak sahipliğini destekler nitelik taşımaktadır. Nitekim düzenli sosyal yardım hak sahiplerinin %60'ını kadınlar oluşturmaktadır.

Hak sahiplerinin kadın olduğu Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım, Şartlı Sağlık Yardımı, Doğum Yardımı, Asker Ailelerine Yönelik Yardım, Çoklu Doğum Yardımı gibi düzenli yardımlar gerçekleştirilmektedir. Söz konusu yardım programlarında ödemelerin kadınlara yapılması öncelenmektedir.

Ayrıca Proje desteklerinde kadınları hedefleyen kota ve hibe uygulamaları ile Aile Destek Merkezi (ADEM) ve Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM) Projeleri gibi kadınların ekonomik ve sosyal hayata katılımlarını artırıcı uygulamalar hayata geçirilmiştir. Özellikle son dönemde kadınların sürdürülebilir gelir elde etmelerine katkı sağlamak amacıyla ADEM ve SODAM Projelerinin daha etkili yürütülebilmesi için paydaşlarımızla işbirliği geliştirilmektedir.

Bu merkezlerde kursiyerlerimizin psiko-sosyal, sosyokültürel, mesleki ve kişisel yönden gelişimlerinin ve toplumsal entegrasyonlarının sağlanması amacıyla kurslar düzenlenmekte ve kurslara düzenli katılım sağlayan kursiyerlerimize aylık teşvik ödemeleri yapılmaktadır.

Öte yandan kursiyerlerimize milli ve manevi değerler, aile içi eğitim, çocuk bakımı ve kişisel gelişim vb. konularda eğitim ve seminerler düzenlenmektedir. Ayrıca belirli aralıklarda düzenlenen kermesler aracılığı ile de kadınların merkezlerimizde üretmiş oldukları ürünlerden gelir elde etmeleri sağlanmaktadır.

Böylelikle kadınların ekonomik ve sosyal statülerinin güçlenmesi ile toplumsal hayata katılımlarının artması hedeflenmektedir.

Öte yandan evde bakım uygulaması kapsamında 2025 yılı Şubat ayı verilerine göre 472.653 kadın bakım veren bulunmaktadır. Bakanlığımızca engelli ve yaşlı vatandaşlarımıza yönelik bakım hizmetleri aile odaklı sosyal hizmet politikamız doğrultusunda geliştirilmekte ve çeşitlendirilmektedir. Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği gereğince yardım talebinde bulunan kadın, erkek fark etmeksizin engelli bireyin akrabası veya vasisi yardımdan yararlanabilmektedir. Bu amaçla 2006 yılında başlatılan evde bakım yardımı ile evde engellisine bakmakta olan vatandaşlarımız, kadınlarımız bakım ücreti ile ekonomik açıdan desteklenmekte, bu destekle refah seviyelerini güçlendirerek özellikle kadınların yaptıkları bakım karşılığında hem kendi ihtiyaçlarını hem de engellilerinin ihtiyaçlarını karşılamaları sağlanmaktadır. Ayrıca evde engellisine bakım sağlayan kişilerin yüklerini hafifletmek, onlara ihtiyaç duydukları destekleri sunmak, toplum içinde daha fazla yer almalarını sağlamak amacıyla gündüz hizmet

merkezlerimizde engelli bireylerin eğitim, rehberlik, bakım vb. hizmetler ile sosyalleşmelerine ve toplumla bütünleşmelerine destek olunmakta, ailelere psikososyal destek hizmetleri sunulmaktadır.

Evde Bakıma Destek Pilot Uygulaması kapsamında evde bakım yardımından yararlanan engelli birey ve ailelerine psikolog, sosyal çalışmacı, hemşire ve bakım elemanları tarafından psikososyal destek ve bakım desteği sağlanmaktadır. Bu uygulamanın ülke geneline yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

Bakanlığımızın “Bireyin, ailenin ve toplumsal değerlerimizin korunması, güçlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik bütüncül ve adil sosyal hizmet modelleri geliştirmek ve uygulamak” misyonuna ulaşmak için en önemli paydaşlarından biri olan sivil toplum ile iş birliğinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi yoluyla en geniş düzeyde kapsayıcı ve bütüncül sosyal politikaların oluşturulmasına katkı sağlamak amacıyla istinaden yapılan çalışmalar 2021 yılında kurumsal bir düzeye taşınarak, Bakanlığımız Strateji Geliştirme Başkanlığı çatısı altında Sivil Toplumla İş Birliği ve Proje Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Vatandaşlarımıza eşit ve adil hizmet anlayışı ile tüm toplum kesimlerine hizmet ulaştırma çalışmaları kamu kurum kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, akademisyenler, sendikalar, özel sektör kuruluşları ve ilgili tüm paydaşlarla birlikte katılımcı bir anlayışla yürütülmektedir. Sivil toplumun, Bakanlığımız politika yapım ve uygulama süreçlerine katılımı, izleme ve değerlendirme mekanizmalarında bulunmalarına önem atfedilmektedir. Bu kapsamda, Bakanlığımız ile sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, uluslararası kuruluşlar, özel sektör ve ilgili tüm paydaşlarla iş birliğini ve koordinasyonu geliştirmek, istişare mekanizmasını güçlendirmek, sosyal politikaları değerlendirmek, projeler geliştirmek ve uygulamak amacıyla “Sosyal Taraflarla İstişare Kurulu” oluşturulmuş olup her yıl düzenli olarak Kurul toplantıları gerçekleştirilmektedir.

Bakanlığımız hizmet alanlarında sosyal taraflarla ilişkili fayda sağlayıcı etkinlik, haber, duyuru ve yayınları ile iş birliği içinde yürütülen çalışmalar paylaşılacağı www.sosyaltaraf.aile.gov.tr internet platformu da 2024 yılında erişime açılmıştır.

Bakanlığımızın sivil toplumla iş birliğini geliştirmek ve güçlendirmek yoluyla sosyal politikaların geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla 2022 yılında Bakanlığımız Sivil Toplum Vizyon Belgesi ve Eylem Planı (2022-2023) uygulamaya koyulmuştur. Akabinde uygulamaya konulan Sivil Toplum Vizyon Belgesi II. Eylem Planı (2025-2027) ile de sivil toplumla iş birliğini daha fazla güçlendirmek hedeflenmektedir.

Bu kapsamda Bakanlığımız Sivil Toplum Vizyon Belgesi ve Eylem Planı (2022-2023) döneminde kadına yönelik hizmetlerde istişare mekanizmasının güçlendirilmesi amacıyla 240 STK katılımlı 39 tematik etkinlik gerçekleştirilerek 5 etkinlik raporu, 1 rehber ve 1 eylem planı hazırlanmıştır.